

FELICJA BIAŁECKA, *Dokumentacja i informacja naukowa w Archeologii. Zarys problematyki i propozycje metodyczne*, Biblioteka Archeologiczna, 25, 1975, 146 p.

Lucrarea autoarei poloneze prezintă, cum se anunță și în subtitlu, câteva probleme și propuneri metodologice de lucru în arheologie. Autoarea are în vedere problemele noi ridicate de discuțiile asupra scopului și locului ocupat de arheologie în cadrul științelor sociale și istorice, de dezvoltarea științelor sociale în general, de aflarea mereu crescând de informații care necesită înregistrarea și difuzarea lor într-un mod cât mai simplu și mai rapid. Sint subliniate importanța și rolul mereu crescând al documentării și informației științifice pentru toate domeniile de activitate, în care rolul matematicii și al automatizării, în special, devine pe zi ce trece mai important și mai necesar.

Lucrarea cuprinde trei capitole: I Problematika dezvoltării metodelor documentării și informării în arheologie în lumina literaturii (cu subcapitolele: Problematika documentării cercetării de teren, Arhivistica arheologică, Documentația legată de prelucrarea datelor, Direcțiile de dezvoltare); II Înregistrarea stațiilor arheologice (cu subcapitolele: Harta stațiilor arheologice, Analiza surselor prelucrării, Chestionarul hărții); III Tezaurele. Clasificarea surselor arheologice din punct de vedere al înscrierii și cartării informațiilor (cu subcapitolele: A — Partea sistematică și B — Alfabetul zecimal).

În capitolul I autoarea ajunge la concluzia că în Polonia nu există date suficiente referitoare la cercetările arheologice mai vechi, iar dacă aceste date există, felul în care s-a făcut prezentarea lor constituie o dificultate pentru prelucrarea științifică. Plecând de la literatura privind metodele cercetării arheologice, autoarea consideră necesară începerea lucrărilor de normalizare a documentării arheologice, ca și organizarea propriei informații despre stațiile arheologice.

Capitolul al II-lea prezintă concepția Felicjei Białeckă de înregistrare a așezărilor arheologice, care crede că poate acoperi mai multe sarcini cum ar fi: informații rapide asupra rezultatelor științifice ale fiecărei așezări, aprovizionarea cu date pentru evaluarea stadiului cercetării în diferite sectoare, gradul cercetării din anumite regiuni ale țării, relația cantitativă a așezărilor reprezentând diferite culturi și perioade cronologice, relația cantitativă a diferitelor așezări reprezentând urme ale diferitelor

forme de așezare, culegerea de date pentru evaluarea valorii informațiilor, a rezultatelor cercetării în diferite așezări, informații asupra metodelor de cercetare folosite în Polonia, orientarea în domeniul conservării diferitelor obiective, documentarea în vederea alcătuirii hărților care arată alinierea diferitelor fenomene.

Lucrarea cuprinde și o fișă index cu așezările arheologice, care constituie totodată și un chestionar științific (analizează pe baza literaturii de specialitate frecvența la 18 întrebări referitoare la datele de bază în cercetările arheologice), rezultatele fiind prezentate în tabelele 1—3. Aranjarea în fișele indexate a stațiilor arheologice este prezentată în tabelele 4 și 5.

Sistemul fișelor transparente folosit în această lucrare include un set de fișe numerotate succesiv a așezărilor arheologice, o listă inventar a așezărilor și o schemă clasificată reprezentând baza aranjării fișelor transparente tematice (tezaurul).

Capitolul al III-lea cuprinde clasificarea tezaurului surselor arheologice care, din punct de vedere al înregistrării și al cercetării, este un element indispensabil al comasării datelor și este reprezentat prin registrul așezărilor arheologice.

Tezaurul creează un cadru pentru colecții și, în același timp, o eficiență cercetare pentru informațiile din toate materialele examinate de arheolog asupra activităților omenești și a metodelor folosite în timpul descoperirii și descrierii.

Cartea Felicjei Białeckă pune în discuție câteva probleme acute nu numai pentru arheologia polonă, ci și pentru cea din alte țări, printre care și România. În primul rând, este vorba de utilizarea unui limbaj unic arheologic, care ar trebui concretizat prin elaborarea unor norme de descriere a obiectelor, având în vedere măcar minimul caracteristicilor lor, în așa fel încât descrierea să fie exactă și corectă. Între aceste obiecte, un loc aparte îl ocupă ceramica, pentru a cărei clasificare tipologică trebuie să se aibă în vedere diferențele morfologice dintre vase, funcțiile vasului, conținutul sau locul de descoperire. Ar trebui, de asemenea, puse la punct criteriile de împărțire, de clasificarea culturilor, care provoacă un șir de greutăți în prelucrarea științifică a datelor arheologice.

Autoarea propune, totodată, folosirea pe scară mai largă a simbolurilor în istorie și respectiv în arheologie, ceea ce ar duce la o simplificare și ar da posibilitate, în același timp, creării unei mai mari generalizări, ea fiind adepta prezentării stratigrafiei sub formă de

scheme grafice colorate, care exclud descrierea diferită a aceluiași observații.

Rezolvarea acestor probleme reclamă în primul rând punerea de acord a specialiștilor din centrele de cercetare pentru elaborarea unor norme unice de descriere a materialelor și obiectivelor arheologice. Crearea acestor norme ar fi de mare ajutor în prelucrarea modernă, automată, a datelor în arheologie, ar scuti un timp care adesea se pierde inutil cu informarea și documentarea prin metode care sînt depășite astăzi în alte domenii de activitate.

CORNELIA-MAGDA MANTU